

**B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-V Examination: October/November-2022
Economics (Optional) Paper-X**

ECOO10: Research Methodology in Economics - I

Day and Date: Saturday, 17/12/2022

Total Marks: 60

Time: 1.00 PM To 3.00 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 A probable and possible explanation of incidence of subject of the study it means.....
A) Concept B) Hypothesis C) Science D) None of these
- 2 A statement which truth have to be tested that means.....
A) Hypothesis B) Observation C) Conclusion D) Theory
- 3 ----- is the first step in the research plan.
A) Data Collection B) Objectives of Study C) Selection of problem D) Selection of Sampling
- 4 The research framework gives ----- to the research.
A) Base B) Direction C) Support D) All of the above
- 5 For preparing primary research design. The researcher set the temporary Hypothesis its called----- hypothesis.
A) Scientific B) Working C) Research D) Alternative
- 6 The necessary information for research if collected by researcher himself is called-----.
A) Primary Data B) Secondary Data C) Survey D) All of the above
- 7 The alternative answers are not given in the questionnaire is called -----
A) Open ended questionnaire B) Close ended questionnaire C) Pictural questionnaire D) Mixed questionnaire
- 8 ----- is the characteristic of Interview Technique.
A) Personal communication B) Only Two persons C) Non planned Programme D) All of the above
- 9 Which of the following qualitative research methods?
A) Interview method B) Survey method C) Experimental method D) Historical method
- 10 In----- Interview Type the Questions and answers are already fixed.
A) Controlled Interview B) Non controlled Interview C) Personal Interview D) Collective Interview

- 11 Research means.....
A) Search of truth B) Creation of imagination C) Novel D) Drama
- 12 Social science means -----
A) Study of individual B) Study of group of individuals C) Science of social mentality D) Study of interrelations of individual- indivisible group
- 13 ..... are the areas of economic research.
A) Production B) Distribution C) Consumption D) All of above
- 14 ..... is the starting point of research.
A) Concept B) Classification C) Hypothesis D) Observation
- 15 ..... is important in concept.
A) Science B) Conceptualization C) Research D) Theory

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Importance of Research Design
- 2 Review of Literature
- 3 Schedule
- 4 Need of Literature Review

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Describe the types of Research Design.
- 2 Describe Sources of Secondary Data.
- 3 Explain the Importance of Research.
- 4 Explain the concept of 'Conceptualization'.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 What is research design ? Explain steps of Research Design.
- 2 State the various sources of Primary Data.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 अभ्यास विषय असलेल्या घटनेचे संभाव्य व शक्य स्पष्टीकरण म्हणजे ..... होय.
अ) संकल्पना ब) गृहीतक क) विज्ञान ड) यापैकी नाही

- 2 ज्यांची सत्यता पडताळून पाहावयाची आहे असे विधान म्हणजे .....होय.
अ) गृहीतक ब) निरीक्षण क) अनुमान ड) सिद्धांत
- 3 ----- ही संशोधन आराखड्यातील पहिली पायरी असते.
अ) तथ्य संकलन ब) अभ्यासाची उद्दिष्टे क) समस्येची निवड ड) नमुना निवड
- 4 संशोधन आराखडयामुळे संशोधनाला ----- प्राप्त होतो.
अ) आधार ब) दिशा क) बळकटी ड) वरील सर्व
- 5 संशोधनाचा प्राथमिक आराखडा तयार करण्यासाठी संशोधक तात्पुरत्या स्वरूपात जे गृहीतक घेतो त्यास -----
गृहीतक म्हणतात.
अ) वैज्ञानिक ब) कामचलाऊ क) संशोधनात्मक ड) पर्यायी
- 6 संशोधनासाठी आवश्यक माहिती संशोधक स्वतः मिळवतो त्यास ----- म्हणतात.
अ) प्राथमिक तथ्य ब) दुय्यम तथ्य क) सर्वेक्षण ड) वरील सर्व
- 7 ज्या प्रश्नावलीमध्ये प्रश्नांची उत्तरे दिलेली नसतात तिला ----- म्हणतात.
अ) मुक्त प्रश्नावली ब) बंदिस्त प्रश्नावली क) चित्रमय प्रश्नावली ड) मिश्रित प्रश्नावली
- 8 ----- हे मुलाखत तंत्राचे वैशिष्ट्य आहे.
अ) व्यक्तिगत आदान प्रदान ब) केवळ दोनच व्यक्ती क) अनियोजित कार्यक्रम ड) वरील सर्व
- 9 खालीलपैकी कोणती गुणात्मक संशोधन पद्धती आहे.
अ) मुलाखत पद्धत ब) सर्वेक्षण पद्धत क) अनुभवात्मक पद्धत ड) ऐतिहासिक पद्धत
- 10 ----- या मुलाखत प्रकारात प्रश्न व त्यांची उत्तरे आगोदरच ठरलेली असतात.
अ) नियंत्रित मुलाखत ब) अनियंत्रित मुलाखत क) व्यक्तिगत मुलाखत ड) सामुहिक मुलाखत
- 11 संशोधन म्हणजे -----
अ) सत्याचा शोध ब) कल्पनारम्य निर्मिती क) कादंबरी ड) नाटक
- 12 सामाजिक शास्त्र म्हणजे -----
अ) व्यक्तींचा अभ्यास ब) व्यक्ती गटांचा अभ्यास क) समाजमनाचे शास्त्र ड) व्यक्ती -व्यक्ती गट यांच्यातील अंतर संबंधांचा अभ्यास
- 13 ..... ही अर्थशास्त्रीय संशोधनाची क्षेत्रे आहेत.
अ) उत्पादन ब) वितरण क) उपभोग ड) वरील सर्व
- 14 .....हे संशोधनाचा आरंभ बिंदू होय.
अ) संकल्पना ब) वर्गीकरण क) गृहीतक ड) निरीक्षण
- 15 संकल्पनेत..... महत्त्वाचे होय.
अ) विज्ञान ब) अमूर्तीकरण क) संशोधन ड) सिद्धांत

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 संशोधन आराखड्याचे महत्त्व
- 2 पूर्व संशोधनाचा आराखडा

- 3 अनुसूची
- 4 पूर्व संशोधनाची गरज

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 संशोधन आराखड्याचे प्रकार सांगा.
- 2 दुय्यम संकलनाचे स्तोत्र सांगा.
- 3 संशोधनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- 4 संकल्पिकरण ही संकल्पना स्पष्ट करा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 संशोधनाचा आराखडा म्हणजे काय ? संशोधन आराखड्याच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.
- 2 प्राथमिक तथ्य संकलनाचे विविध स्तोत्र विशद करा.

*****

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-V Examination: Oct./Nov.-2022

Economics (Optional) Paper-X

ECOO10: Research Methodology in Economics - I

Day and Date: Saturday, 17/12/2022

Total Marks: 60

Time: 1.00 PM To 3.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 अभ्यास विषय असलेल्या घटनेचे संभाव्य व शक्य स्पष्टीकरण म्हणजे ..... होय.

अ) संकल्पना ब) गृहीतक क) विज्ञान ड) यापैकी नाही

Option 2

2 ज्यांची सत्यता पडताळून पाहावयाची आहे असे विधान म्हणजे ..... होय.

अ) गृहीतक ब) निरीक्षण क) अनुमान ड) सिद्धांत

Option 1

3 ----- ही संशोधन आराखड्यातील पहिली पायरी असते.

अ) तथ्य संकलन ब) अभ्यासाची उद्दिष्टे क) समस्येची निवड ड) नमुना निवड

Option 3

4 संशोधन आराखडयामुळे संशोधनाला ----- प्राप्त होतो.

अ) आधार ब) दिशा क) बळकटी ड) वरील सर्व

Option 1

5 संशोधनाचा प्राथमिक आराखडा तयार करण्यासाठी संशोधक तात्पुरत्या स्वरूपात जे गृहीतक घेतो त्यास ----- गृहीतक म्हणतात.

अ) वैज्ञानिक ब) कामचलाऊ क) संशोधनात्मक ड) पर्यायी

- Option 2
- 6 संशोधनासाठी आवश्यक माहिती संशोधक स्वतः मिळवतो त्यास ----- म्हणतात.
अ) प्राथमिक तथ्य ब) दुय्यम तथ्य क) सर्वेक्षण ड) वरील सर्व
- Option 1
- 7 ज्या प्रश्नावलीमध्ये प्रश्नांची उत्तरे दिलेली नसतात तिला ----- म्हणतात.
अ) मुक्त प्रश्नावली ब) बंदिस्त प्रश्नावली क) चित्रमय प्रश्नावली ड) मिश्रित प्रश्नावली
- Option 1
- 8 ----- हे मुलाखत तंत्राचे वैशिष्ट्य आहे.
अ) व्यक्तिगत आदान प्रदान ब) केवळ दोनच व्यक्ती क) अनियोजित कार्यक्रम ड) वरील सर्व
- Option 4
- 9 खालीलपैकी कोणती गुणात्मक संशोधन पद्धती आहे.
अ) मुलाखत पद्धत ब) सर्वेक्षण पद्धत क) अनुभवात्मक पद्धत ड) ऐतिहासिक पद्धत
- Option 2
- 10 ----- या मुलाखत प्रकारात प्रश्न व त्यांची उत्तरे आगोदरच ठरलेली असतात.
अ) नियंत्रित मुलाखत ब) अनियंत्रित मुलाखत क) व्यक्तिगत मुलाखत ड) सामुहिक मुलाखत
- Option 1
- 11 संशोधन म्हणजे -----
अ) सत्याचा शोध ब) कल्पनारम्य निर्मिती क) कादंबरी ड) नाटक
- Option 1
- 12 सामाजिक शास्त्र म्हणजे -----
अ) व्यक्तींचा अभ्यास ब) व्यक्ती गटांचा अभ्यास क) समाजमनाचे शास्त्र ड) व्यक्ती -व्यक्ती गट यांच्यातील अंतर संबंधांचा अभ्यास
- Option 3
- 13 ..... ही अर्थशास्त्रीय संशोधनाची क्षेत्रे आहेत.
अ) उत्पादन ब) वितरण क) उपभोग ड) वरील सर्व
- Option 4
- 14 .....हे संशोधनाचा आरंभ बिंदू होय.
अ) संकल्पना ब) वर्गीकरण क) गृहीतक ड) निरीक्षण
- Option 3
- 15 संकल्पनेत..... महत्त्वाचे होय.
अ) विज्ञान ब) अमूर्तीकरण क) संशोधन ड) सिद्धांत
- Option 2

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 संशोधन आराखड्याचे महत्त्व

Ans:

- 2 पूर्व संशोधनाचा आराखडा

Ans:

3 अनुसूची

Ans:

4 पूर्व संशोधनाची गरज

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 संशोधन आराखड्याचे प्रकार सांगा.

Ans:

2 दुय्यम संकलनाचे स्तोत्र सांगा.

Ans:

3 संशोधनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

Ans:

4 संकल्पिकरण ही संकल्पना स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 संशोधनाचा आराखडा म्हणजे काय ? संशोधन आराखड्याच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.

Ans:

2 प्राथमिक तथ्य संकलनाचे विविध स्तोत्र विशद करा.

Ans:

*****